

**RETNINGSLINJER FOR SKOLESKYSS GRUNNSKOLENE I ØSTFOLD.
VEDTATT AV FYLKESTINGET 18. JUNI 2013**

Første gang vedtatt 15. og 16. juni 2005, i kraft 1. august 2005, revidert 17. og 18. juni 2009.
Rettelser og tillegg: 25. juni og 17. november 2010 og rettelse 4. juni 2013.

Faginstans med ansvar for ajourhold og fortolkninger: Fylkesrådmannen

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. Retningslinjens virkeområde	3
1.1 Hensikten med retningslinjen	3
1.2 Omfanget av det som reguleres	3
1.3 Hvem retningslinjen gjelder for.	3
2. Hjemmel og gyldighet	3
2.1 Hjemmel.....	3
2.2 Gyldighet.....	3
3. Begrensninger.....	3
3.1 Hva retningslinjen ikke gjelder som er beslektet med det som gjelder.	3
3.2 Elever som ikke har krav på skoleskyss iht. opplæringsloven	3
4. Innhold	5
4.1 Definisjoner	5
4.2 Retningslinjer for skoleskyss	5
4.2.1 Avstandskrav og skystider	5
4.2.2 Skyss ved funksjonshemming eller midlertidig skade/ sykdom	5
4.2.3 Trafikksfarlig eller vanskelig skoleveg.....	5
4.2.4 Fritt skolevalg og skolevalg ved flytting	6
4.2.5 Alternativ opplæring/undervisning flere steder.....	6
4.2.6 Midlertidig undervisning i andre lokaler enn nærmeste skole	7
4.2.7 Utplassering og opplæring i bedrift	7
4.2.8 Midlertidig bosted.....	7
4.2.9 Fosterhjem	7
4.2.10 Avlastning	7
4.2.11 Barnevern	8
4.2.12 Delt omsorgsansvar.....	8
4.2.13 Skolefritidsordning	8
4.2.14 Midtskyss.....	8
4.3 Søknad og behandling.....	8
4.3.1 Innmelding av skyssbehov	8
4.3.2 Søknad og dokumentasjon.....	9
4.3.3 Enkeltvedtak.....	10
4.3.4 Klageadgang	10
4.4 Skysstilbudet	10
4.4.1 Akseptabel gangavstand	10
4.4.2 Akseptabel reisetid.....	11

4.4.3	Reisefølge og tilsyn.....	11
4.4.4	Organisering av tilrettelagt skoleskyss.....	11
4.4.5	Skolekort/ billettordning.....	12
4.4.6	Bruk av privat skyssmiddel.....	12
4.5	<i>Andre forhold ved skoleskyssen</i>	12
5.	Kommentarer til retningslinjen	13
5.1	<i>Rett og plikt til grunnskoleopplæring</i>	13
5.2	<i>Voksne med rett til grunnskoleopplæring</i>	13
5.3	<i>Private grunnskoler godkjent etter privatskoleloven</i>	13
5.4	<i>Omfanget av grunnskoleopplæringen</i>	14
5.5	<i>Organisering og samarbeid om skoleskyssen</i>	14
5.6	<i>Kommunenes betaling for grunnskoleskyssen</i>	14

Retningslinjens virkeområde

1.1 Hensikten med retningslinjen

Hensikten med retningslinjen er å regulere den lovpålagte skoleskyssen i Østfold. Retningslinjene beskriver gjeldende regler og utfyller disse hva gjelder kvalitetskrav og innhold i skystilbudet.

1.2 Omfanget av det som reguleres

Retningslinjen regulerer all skoleskyss som er organisert og finansiert av Østfold fylkeskommune. Den presiserer omfanget og kvalitet på skystilbudet samt saksbehandling og organisering av skoleskyssen i Østfold.

1.3 Hvem retningslinjen gjelder for.

Retningslinjene gjelder for elever i grunnskolen som er bosatt i Østfold. De gjelder for kommunenes og fylkeskommunens behandling av saker om skoleskyss samt for skolene ved planlegging av undervisning, samordning av skoletider i forhold til skystilbud og som informasjon og veiledning til elevene.

2. Hjemmel og gyldighet

2.1 Hjemmel

Skoleskyss er en lovpålagt oppgave som reguleres av Lov om grunnskolen og den videregående opplæringen (Opplæringsloven) av 17. juli 1998 nr 61 med tilhørende forskrifter. I tillegg til bestemmelsene i Opplæringsloven, har Fylkestinget i Østfold vedtatt disse lokale retningslinjer med bakgrunn i lovverk, rundskriv og lokale tilpasninger av disse.

2.2 Gyldighet

Retningslinjene trådte i kraft 1. august 2005. Endringer etter revisjon i 2009 trådte i kraft 18. juni 2009. Rettelser ift skyss ansvar til skolefritidsordningen er foretatt iht endringer i opplæringsloven 25. juni 2010 nr 49 med virkning fra 1. august 2010. Rettelser ift skyss ansvar til nærskolen er foretatt etter vedtak i SNM- komiteen 17. november 2010 med virkning fra 1. august 2011. Rettelser ift SFO for funksjonshemmede etter vedtak i SMK- komiteen 4. juni 2013. Retningslinjene gjelder inntil videre.

3. Begrensninger

3.1 Hva retningslinjen ikke gjelder som er beslektet med det som gjelder.

Skoleskyss for elever i videregående skole dekkes av egne retningslinjer.

3.2 Elever som ikke har krav på skoleskyss iht. opplæringsloven

Retten til skyss gjelder ikke opplæringstilbud for elever ved norske skoler i utlandet.

Elever i private skoler uten rett til statstilskudd, har ikke rett til skyss etter kapittel 7 i opplæringsloven.

Elever ved voksenopplæringskurs som har særlige behov for opplæring for å kunne utvikle eller holde vedlike grunnleggende dyktighet, har rett til slik opplæring, men ikke rett til skoleskyss. Dette gjelder elever som tidligere har gjennomført grunnskolen men som har behov for fornyet opplæring, evt kun i enkelte fag.

Heller ikke innvandrere som får tilbud om undervisning i Norsk/ Samfunnsfag har en skyss rett etter Opplæringslovens bestemmelser. Kommunen må i slike tilfeller vurdere å dekke utgifter ved slik skyss.

Listen er ikke uttømmende og det kan tenkes også andre grupper som ikke vil ha lovbestemt rett til skoleskyss.

4. Innhold

4.1 Definisjoner

- Skoleskyss: Daglig skyss mellom hjem og skole til skolens ordinære start- og sluttider.
- Midtskyss: Skyss mellom skole og hjem midt på dagen og utenfor skolens ordinære start- og sluttid.
- Bopel: Adresse registrert i folkeregisteret.

4.2 Retningslinjer for skoleskyss

4.2.1 Avstandskrav og skysstider

I henhold til Opplæringsloven §§ 7-1 og 13-4 har fylkeskommunen ansvar for å organisere og finansiere skyss for elever i 2.-10. års trinn som bor mer enn fire kilometer fra nærskolen. For elever i 1. års trinn er skyssgrensen to kilometer.

Korteste gangbare veg mellom bopel og skole regnet fra dør til dør skal legges til grunn.

I henhold til Opplæringslovens § 7-1, har elevene rett til gratis båtskyss uten hensyn til reiselengden når dette er nødvendig.

Elevene har ikke rett til skoleskyss utover skolens ordinære start- og sluttider, herunder i forbindelse med heldagsprøver, skoleavslutning eller lignende, dersom dette ikke på forhånd er avklart med og godkjent av fylkeskommunen. Innlosjering er et alternativ til skoleskyss i særlige tilfeller, jf Opplæringslovens § 7-1. Kommunen har ansvar for tilsyn med grunnskoleelever som er innlosjerte.

4.2.2 Skyss ved funksjonshemming eller midlertidig skade/ sykdom

Elever som har varig eller midlertidig skade eller funksjonshemming, har rett til skoleskyss uavhengig av avstand mellom hjem og opplæringssted, jf Opplæringsloven § 7-3 og merknader fra Ot prp nr 46 (1997-98) til § 7-3.

Elevens rett til skyss er ikke basert på at eleven får spesialundervisning, jf Opplæringslovens kapittel 5, men oppstår på grunnlag av elevens medisinske tilstand, enten denne er midlertidig eller varig. Årsaken til skyssbehovet må i en slik sammenheng være nedsatt funksjonsevne og være beskrevet i attest/helseerklæring fra lege eller behandlende psykolog/psykiater. Fylkeskommunens skyss ansvar er begrenset til elever som får undervisningstilbud ved nærskolen.

4.2.3 Trafikkkfarlig eller vanskelig skoleveg

I henhold til Opplæringslovens §§ 7-1 og 13-4, er kommunen ansvarlig for skyss av elever som har særlig farlig eller vanskelig skoleveg, og hvor avstand mellom hjem og skole ikke overstiger henholdsvis 2 eller 4 km.

Fylkeskommunen har ansvar for skyssen når avstanden mellom hjem og skole overstiger henholdsvis 2 eller 4 km, og skal sørge for at skolevegen er forsvarlig helt fra hjemmet og frem til skolen.

Hvis fylkeskommune etter en konkret vurdering finner at det ikke er forsvarlig å kreve at eleven går fra hjemmet og fram til oppsamlingsplassen, blir retten til skyss utløst fra et annet sted enn den vanlige. I praksis vil dette ofte si at eleven får skyss helt fra hjemmet, men det kan også innebære at eleven får skyss fra en annen oppsamlingsplass.

Alle relevante forhold ved skolevegen skal vurderes i en slik sammenheng, men det må være særlige forhold som utløser en skyss rett med bakgrunn i trafikkfarlig skoleveg.

Fylkeskommune har opprettet en særskilt faggruppe for å vurdere trafikksikkerhet på skoleveg etter søknad når fylkeskommunen har ansvaret for skyssen, dvs når avstanden mellom hjem og skole overstiger hhv 2 eller 4 km.

4.2.4 Fritt skolevalg og skolevalg ved flytting

Generelt gjelder at kommunen som hovedregel er ansvarlig for skyssen (praktisk og økonomisk) når grunnskoleelever får opplæring på annet sted enn nærskolen. Dette gjelder uansett om opplæringen blir gitt i hjemkommunen eller i annen kommune.

Etter søknad kan elever tas inn på annen skole enn skolen i nærmiljøet som eleven sokner til, jf Opplæringslovens § 8-1, 4 ledd.

Det er fritt opp til kommunen å avgjøre om eleven skal tillates å gå på en annen skole enn nærskolen. Elever som flytter til annen bopel og dermed til annen skolekrets skal normalt også bytte skole. Dette gjelder både flytting innen og mellom kommuner.

Fylkeskommune dekker ikke skysskostnader for elever som ønsker, eller av sosiale årsaker er anbefalt å fortsette i sin gamle skole etter flytting, selv om dette skjer i løpet av skoleåret og er godkjent av skolemyndighetene, dersom dette ikke er avklart og godkjent på forhånd. Tilsvarende gjelder bytte av skole til annen skole enn den eleven naturlig sokner til.

4.2.4.1 Skolegang ved annen skole innen kommunen

Annen skole vil i denne sammenhengen si en annen enn den skolen som ligger nærmest hjemmet eller den skolen i nærmiljøet som eleven sokner til. Kommunen kan gi forskriften om hvilke skole de ulike områdene i kommunen sokner til.

Kommunen har mulighet til å sette vilkår som avgrenser elevens skyssrett samtidig som vedtak om skolegang treffes, men slike vilkår skal ikke fremstå som urimelige. Hvorvidt vilkår om skoleskyss blir urimelige, vil bero på en konkret vurdering hvor det blant annet legges vekt på hva som er begrunnelsen for å gå på en annen skole. Dersom skysspørsmålet ikke er tatt opp og avklart med foresatte på forhånd, anses kommunen som forpliktet til å dekke kostnadene ved skoleskyssen.

4.2.4.2 Skolegang i annen kommune enn hjemkommunen

Det er hjemkommunen som er ansvarlig for elevenes skolegang. Når det er nødvendig, og etter avtale med en annen kommune, kan en elev flyttes til en skole utenfor kommunen, men ikke slik at eleven må flytte ut av hjemmet eller at skoleskyssen blir uforsvarlig lang. Hjemkommunen kan reservere seg mot skyss når det fattes vedtak om at en elev innvilges å gå på en annen skole enn den nærmeste.

Grunnskoleelever som er innvilget skolegang i en annen kommune enn hjemkommunen, og hvor det ikke er satt vilkår om skoleskyss i vedtaket, har rett til skyss etter Opplæringslovens bestemmelser. Hjemkommunen vil være ansvarlig for å dekke skyssutgiftene.

4.2.5 Alternativ opplæring/undervisning flere steder

Skyss i forbindelse med svømmeundervisning, ekskursjoner og lignende, samt skyss i skoletiden, for eksempel mellom skole og folkebibliotek, må organiseres og finansieres av kommunene, jf merknader fra Ot prp nr 46 (1997-98) til § 7-1. Skyss mellom undervisningssteder i skoletiden må dekkes av kommunen.

Dersom skole og hjem inngår særavtaler om undervisning i hjemmet eller tilsvarende, defineres dette som tjenestereise og må dekkes av den enkelte skole.

4.2.6 Midlertidig undervisning i andre lokaler enn nærmeste skole

Fylkeskommunen er ansvarlig for å organisere skyss i de tilfeller hvor undervisningen midlertidig legges til andre skoler, for eksempel ved rehabilitering av skolebygg. Skyssbehovet må avklares og godkjennes på forhånd.

4.2.7 Utplassering og opplæring i bedrift

Fylkeskommunen har ikke ansvar for skyss av elever som er utplassert i den ordinære arbeidsuken eller tilsvarende former for utplassering i arbeidslivet. Dette er skyss som oppstår som følge av den ordinære undervisningen, og vurderes på lik linje med skyss i forbindelse med svømmeundervisning, ekskursjoner ol.

Kommunen har ansvar for organisering og finansiering av skyss i forbindelse med avvikling av arbeidsuken eller tilsvarende utplassering i arbeidslivet.

Fylkeskommunen har ansvar for skyss av elever som etter enkeltvedtak får særskilt tilrettelagt opplæring i bedrift.

4.2.8 Midlertidig bosted

I særskilte situasjoner hender det at barn for en periode må bo utenfor hjemmet. Det kan f.eks. være forhold i hjemmet som fører til at barnet må bo i krisesenter eller hos slektninger. Barn som i særskilte situasjoner bor midlertidig utenfor hjemmet, har rett til skyss dersom de ordinære vilkårene er innfridd. Skyss retten gjelder selv om eleven går på skole utenfor hjemkommunen. Det er kommunen der eleven oppholder seg som har ansvar for skyssen.

4.2.9 Fosterhjem

Fylkeskommunen har ansvar for å organisere og finansiere skyss mellom fosterhjem og skole under forutsetning av at avstanden overstiger henholdsvis 2 eller 4 km, jf Opplæringslovens § 13-1 og forskriftenes kapittel 18. Se også punkt om fritt skolevalg og skolevalg ved flytting.

4.2.10 Avlastning

Funksjonshemmede elever har rett til skyss mellom hjem og opplæringssted uavhengig av avstand, jf Opplæringsloven § 7-3. Fylkeskommunens skyss ansvar er begrenset til elever som får undervisningstilbud ved nærskolen.

Funksjonshemmede elever har rett til nødvendig skyss også når de i perioder oppholder seg utenfor hjemmet, eksempelvis i avlastningshjem. At avlastningshjemmet ligger i annen kommune har ikke betydning for retten til skyss. Det er fylkeskommunen som har ansvaret for skyss i slike tilfeller. Det må likevel, etter en konkret vurdering, trekkes en grense for hvor langt unna avlastningshjemmet kan ligge fra skolen. Dersom plassering i avlastningshjem er mulig nærmere skolen, eller medfører vesentlige merkostnader for fylkeskommunen, må kommunen påregne å dekke merkostnader ved skyssen. Dersom avlastningshjem ligger i en annen kommune, er hjemkommunen ansvarlig for å dekke persontaksten.

I tilfeller hvor det er organisert ordninger med avlastning for elever på skolen som medfører skyssbehov utover skolens ordinære start- og sluttider, har ikke fylkeskommunen et skyssansvar, selv om dette totalt sett medfører et redusert skyssbehov.

4.2.11 Barnevern

Barn som blir tatt hånd om av barnevernet kan få midlertidig bosted mens de venter på et mer varig bosted. I en slik periode vil barnet, på samme måte som andre barn med midlertidig bosted, ha rett til å fortsette på den skolen de har fått plass. I denne perioden har barnevernet ansvaret for å organisere og dekke kostnadene ved skoleskyssen. Når barnet har fått et mer permanent bosted, gjelder ordinære ansvarsregler etter Opplæringslovens § 13.4. Nødvendig informasjon og dokumentasjon på oppholdets varighet skal medfølge søknaden. Det er kommunen eller fylkeskommunen der eleven oppholder seg som har ansvar for skyssen.

4.2.12 Delt omsorgsansvar

Når foreldre ikke lenger bor sammen, vil i mange tilfeller barna bo tidvis hos mor og tidvis hos far, jf barnelovens § 42 jf § 44. I slike tilfeller gjelder skyssretten til og fra det hjem hvor barnet oppholder seg. Det forutsettes at den daglige omsorgen er tilnærmet likt fordelt mellom foreldrene og at det kan etableres et fast skyssmønster. At det andre hjemmet ligger i annen kommune har ikke betydning for retten til skyss. Det er fylkeskommunen som har ansvaret for skyss i slike tilfeller. Det må likevel, etter en konkret vurdering, trekkes en grense for hvor lang reisetid som kan aksepteres.

Dersom det andre hjemmet ligger i en annen kommune, er hjemkommunen likevel ansvarlig for å dekke persontaksten.

4.2.13 Skolefritidsordning

I henhold til Opplæringslovens § 13-7 skal kommunen gi et tilbud om skolefritidsordning (SFO) før og etter skoletid for elever i 1.-4. års trinn. Grunnskoleelevens rett til fri, offentlig skyss mellom skolen og hjemmet gjelder ikke for skyss i forbindelse med SFO.

Fylkeskommunen godkjenner skyss til og/eller fra SFO dersom kommunen har betalt for slik skyss, og skyssen kan løses ved eksisterende skyssordninger. For elever som benytter buss, må skolekort fremvises og skyssen dekkes ikke etter kl 1700.

Elever som på grunn av funksjonshemming eller midlertidig skade eller sykdom har behov for skyss, har rett til skyss til og fra SFO. Retten omfatter ikke skyss i skoleferiene. Retten til skyss gjelder uavhengig av avstanden mellom hjem og SFO. Fylkeskommunens skyss ansvar er begrenset til elever som får SFO ved nærskolen.

4.2.14 Midtskyss

Elever i grunnskolen har ikke rett til midtskyss organisert og finansiert av fylkeskommunen.

Fylkeskommune kan likevel godkjenne midtskyss for grunnskoleelevene dersom dette ikke øker skysskostnadene totalt sett. Dersom organisering av midtskyss medfører ekstrakostnader, kan kommunen likevel velge å opprettholde tilbudet, men må da påregne og dekke ekstrakostnadene for skyssen.

4.3 Søknad og behandling

4.3.1 Innmelding av skyssbehov

Alle elever som har rett til skoleskyss blir oppført i et register hos fylkeskommunen. Registeret oppdateres fortløpende gjennom skoleåret i samarbeid med skoler og kommuner. Det er kommunen eller skolen som melder inn slike skyssbehov innen 1. mai på skjema utarbeidet av fylkeskommunen.

Kommunene sender samtidig oversikt over den skyss kommunen ønsker, men som ikke omfattes av fylkeskommunens skyss ansvar. Oversikten sendes til fylkeskommunen med kopi til busselskapet.

Dersom kommunen eller skolen ønsker endringer i skoletidene (start- og sluttider), må slike endringer sendes til fylkeskommunen så snart de er kjent og senest innen 1. april. Fylkeskommunen dekker ikke økte kostnader som følge av endrede skyssbehov som meldes etter 1. april.

Søknader om skoleskyss med bakgrunn i særlig trafikkfarlig vei bør også oversendes til fylkeskommunen innen 1. mai, jf fristen for innmelding av ordinær skoleskyss. Slike søknader tar erfaringsmessig lang tid å behandle.

4.3.2 Søknad og dokumentasjon

Elev/foresatte må søke spesielt til fylkeskommunen for elever som har behov for tilrettelagt skoleskyss innen 1. mai. Med tilrettelagt skoleskyss menes skyss av elever som:

- er varig eller midlertidig funksjonshemmet eller skadet og som etter vurdering fra lege eller behandlende psykolog/psykiater har behov for tilrettelagt skoleskyss, eller
- ikke har tilbud om buss eller må benytte båt.

Generelt gjelder at søker gir informasjon om årsaken til skyssbehovet, skolested og skoletider, aktuelle kontaktpersoner og adresser samt andre relevante forhold.

Lege eller behandlende psykolog/psykiater avgjør behovet for og varigheten av skyss i henhold til pkt 1. ovenfor.

Skjemaset "Attest/helseerklæring" skal vedlegges sammen med relevant informasjon og eventuelle anbefalinger fra kommune, skole og PP- tjenesten. Fylkeskommunen kan kreve ytterligere informasjon dersom dette er nødvendig, og kan velge å sende søknad og dokumentasjon til en uavhengig legenemnd/fylkeslegen for vurdering, jf Helsepersonellovens § 15, pkt 1.2.2.

Kommunale enkeltvedtak som vedlegges søknader om skoleskyss, dersom slike vedtak er påkrevd for å behandle søknaden, må omfatte innhold, omfang og organisering av tilbudet for den enkelte elev.

For elever med varig behov for tilrettelagt skoleskyss, skal informasjon og dokumentasjon, herunder timeplan for kommende skoleår og oversikt over hente- og leveringsadresser (for eksempel ved avlastning eller delt omsorg) sendes fylkeskommunen innen 1. juli. Dersom skyssbehov meldes senere, kan etablering av skyssen bli utsatt og kommunen må selv forestå og dekke kostnadene inntil fylkeskommunen har behandlet søknaden og organisert/samordnet skyssen (inntil 1 uke).

Fylkeskommune gir tilbakemelding til kommunen/skolen om hvilke elever som er registrert og eventuelle mangler ved søknadene.

Selv om det eksisterer en individuell rett til skoleskyss, må fylkeskommunen ha rimelig tid til å planlegge, tilrettelegge og iverksette skyssen etter at søknad og dokumentasjon er mottatt.

Dette medfører at søkere må akseptere at det kan ta noe tid før skysstilbudet blir etablert (inntil 3 dager). I denne perioden må eleven/foresatte selv organisere og dekke kostnadene ved skyssen. Etter innvilget søknad vil fylkeskommunen normalt refundere påløpte og dokumenterte kostnader etter satsen for dekking av utgifter ved reise ved undersøkelse og

behandling. Dette vil vanligvis omfatte elever som har pådratt seg en midlertidig skade og har behov for skoleskyss på kort varsel for ett kortere tidsrom.

4.3.3 Enkeltvedtak

Når søknad er mottatt og skyssbehovet er beskrevet og dokumentert, vil enten kommunen eller fylkeskommunen (avhengig av hva det søkes om) fatte et vedtak i saken. Vedtak om skoleskyss er enkeltvedtak etter bestemmelsene i forvaltningslovens. Enkeltvedtak gjelder rettigheter eller plikter til en eller flere bestemte (navngitte og identifiserbare) personer, jf Forvaltningslovens (fvl) § 2. Vedtaket bygger på opplysninger gitt av kommune, foresatte eller elev. Dersom elever har fått tilbud om skoleskyss på feil grunnlag, kan kommunen eller fylkeskommunen omgjøre vedtaket.

I henhold til fvl kapittel IV skal elevene gis anledning til å uttale seg og bidra med opplysninger en mener bør inngå i beslutningsgrunnlaget. Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf fvl § 17.

4.3.4 Klageadgang

I henhold til Forvaltningslovens § 28 kan enkeltvedtak påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse i saken til klageinstansen. For elever i grunnskolen vil klageinstansen være Fylkesmannen i Østfold.

Klagen skal sendes til det forvaltningsorgan eller underinstans som har truffet vedtaket, enten den enkelte kommune eller fylkeskommunen. Underinstansen skal sørge for å legge saken frem for klageinstansen.

Forvaltningslovens § 29 fastsetter fristen for å klage til 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part.

4.4 Skysstilbudet

4.4.1 Akseptabel gangavstand

Skolevegen skal regnes fra dør til dør etter «farande» veg, jf merknader fra Ot prp nr 46 (1997-98) til Opplæringslovens § 7-1. Det skal legges til grunn at skyssen må dekke størstedelen av totaldistansen. På den andre siden kan elevene vanligvis ikke kreve skyss helt fra hjemmet. Det må kunne kreves at eleven går en rimelig distanse fram til en oppsamlingsplass. Hva som er rimelig distanse, må avgjøres etter en konkret vurdering, hvor det blant annet legges vekt på elevens alder samt trafikksikkerhet og framkommelighet på strekningen.

Akseptabel gangavstand bør vurderes særskilt dersom for eksempel topografiske eller klimatiske forhold tilsier dette.

Akseptabel gangavstand for elevene i Østfold er satt til inntil:

- 1,5 kilometer for 1. års trinn
- 2,5 kilometer for 2.- 7. års trinn
- 3,0 kilometer for 8- 10. års trinn

Disse avstandene legges til grunn ved vurdering av akseptabel gangavstand. Forhold som tilsier skyssbehov ved kortere avstander enn ovennevnte, skal fremgå av innmeldingslistene med anbefaling fra kommunen eller skolen og vurderes av fylkeskommunen.

4.4.2 Akseptabel reisetid

Skoleskyssen skal organiseres slik at elevene får en akseptabel reisetid, jf merknader fra Ot prp nr 46 (1997-98) til Opplæringslovens § 7-1. Det er særlig viktig å organisere skoleskyssen for 6-åringene slik at reisetiden blir så kort som mulig.

Ved vurdering av akseptabel reisetid skal ventetid, gangtid og tid i transportmiddelet ses i sammenheng.

Det er ikke fastsatt konkrete grenser for akseptabel reisetid for elevene i Østfold, men det skal ved planlegging av skyssen tilstrebes kort reisetid og minst mulig ventetid før- og etter ordinær skoletid.

4.4.3 Reisefølge og tilsyn

Elevene har rett til nødvendig reisefølge, jf Opplæringslovens §§ 7-4 og 13-4. Elevene har rett til nødvendig tilsyn når det blir ventetid før undervisningen starter og etter at undervisningstiden er avsluttet. Kommunen er ansvarlig for tilsyn med elevene før og etter skoletid. I tilfeller hvor elever ikke kan reise alene, og hvor det er påkrevd med reisefølge, har kommunen ansvaret for å organisere og finansiere slikt reisefølge.

Tilsynsplikten for kommunen omfatter i første rekke elever som venter inne på skoleområdet før og etter skoletid, men plikten kan i enkelte tilfeller også omfatte tilsyn i forbindelse med bytte av transportmiddel underveis.

Kommunen vil blant annet også ha tilsynsplikt med funksjonshemmede elever i transportmiddelet dersom dette er påkrevd.

Elevene har rett til et godt fysisk og psykososialt miljø også på skolevegen. Elevene skal slippe å oppleve mobbing, diskriminering, vold eller rasisme, jf Opplæringslovens § 9 a – 3. ledd og § 1-1 siste ledd. For å opprettholde et godt psykososialt miljø i forbindelse med skoleskyssen, kan det være nødvendig med tilsyn i kortere eller lengre perioder.

Tilsvarende tilsynsbehov kan oppstå i forbindelse med bråk og hærverk på skolebussen. Kommunen har ansvar for å organisere og finansiere slikt tilsyn.

Tilfeller av mobbing, bråk, hærverk mv i skoleskyssen bør også reguleres gjennom skolens ordensreglement. Etter Opplæringslovens § 2-9 skal kommunen gi forskrifter om ordensreglement for den enkelte grunnskole. Reglementet skal gi regler om rettene og pliktene til elevene, herunder regler om atferd, regler om hvilke tiltak som skal anvendes mot elever som bryter reglementet og regler om fremgangsmåten når slike saker skal behandles.

Dersom foresatte ønsker å reise sammen med eleven for å drive "bussopplæring" en kortere periode, eller dersom forholdene på skolebussen tilsier oppfølging av voksne fra skolen eller FAU, kan fylkeskommunen kontaktes for å legge forholdene best mulig til rette og for at voksne kan følge med bussen gratis. Det er også mulig å reservere setene lengst fremme i bussen for de minste elevene ved skolestart dersom skolen tar initiativ og oppfølgingsansvar for et slikt tilbud.

4.4.4 Organisering av tilrettelagt skoleskyss

Elever som ikke er bevegelsehemmet (f eks elever med adferdsproblemer) og som antas å kunne følge ordinær skolebuss, tilbys skyss med buss - eventuelt med følgeordning under reisen eller tilsyn/ følge til og fra busstransporten etter behov. Kommunen har et ansvar for å organisere og finansiere ordninger med assistent eller ledsager.

Skyss med drosje etableres kun dersom attest/helseerklæring foreligger som tilsier at skyssbehovet bare kan dekkes med drosje. Transportørs ansvar er begrenset til skyss fra dør til dør. Elever som har behov for hjelp til klargjøring før eller etter skyss (på- og avkledning eller hjelp i trapper, oppgang eller gårdsplass) må få dette av foresatte eller ansatte ved institusjon eller elevens bopel.

Behov for spesialutstyr som er tilpasset den enkelte elev i forbindelse med skoleskyss må fremskaffes av foresatte og gjøres tilgjengelig for transportør.

Krav eller ønske om bruk av en eller noen få faste biler eller faste sjåførere må normalt rettes direkte til det aktuelle transportselskap og vil normalt ikke bli behandlet av fylkeskommunen.

4.4.5 Skolekort/ billettordning

Elever i 3. - 10. års trinn som omfattes av skyssordningen skal utstyres med elektroniske skolekort. Elever i 1. og 2. års trinn får tildelt annen type skyssbevis. Fylkeskommunen kan endre omfanget av elektroniske skolekort dersom dette synes hensiktsmessig.

Skolekortet er gyldig for et skoleår de dager det er skole, og gjelder for en reise tur/retur hjem – skole hver dag i forbindelse med skolestart og -slutt. Skolekortet vil programmeres for bussbytte dersom det er behov for dette.

Bruk av skolekort er underlagt gjeldende befordringsvedtekter.

Kostnader ved utstedelse av elektroniske skolekort dekkes av den enkelte kommune.

Tap av skolekort og utdeling av duplikatkort må meldes til fylkeskommunen snarest, for sperring og ajourhold av elektronisk kortnummer. Det blir ikke gitt refusjon for reiseutgifter de dagene elevene er uten kort. Alle elektroniske skolekort skal samles inn og leveres til fylkeskommunen ved skoleslutt for omprogrammering. Eventuelt svinn av kort må dekkes av den enkelte kommune.

Tilsvarende refusjonsordning kan etableres for institusjoner som ønsker og har mulighet for å utføre skyssen selv.

4.4.6 Bruk av privat skyssmiddel

Det kan etableres egne skyssordninger etter avtale med fylkeskommunen dersom foreldre eller foresatte ønsker å utføre skyssen selv og dette er mest hensiktsmessig for fylkeskommune, jf merknader fra Ot prp nr 46 (1997-98) til Opplæringslovens § 7-1.

I slike tilfeller skal de nødvendige, faktiske kostnader defineres som full skyssgodtgjørelse. I henhold til Forskrift til Opplæringsloven § 10-2, tilsvarer full skyssgodtgjørelse satsene for dekking av utgifter ved reise for undersøkelse og behandling, jf forskrift 11/3 1997 nr 211.

Kostnader utover dette, herunder betaling av fergebillett eller bomavgifter, skal dokumenteres og oversendes sammen med søknad om refusjon. Refusjon av reiseutgifter utbetales etterskuddsvis når hvert semester er avsluttet, i januar og juli.

Eventuelle avtaler mellom fylkeskommunen og foreldre eller foresatte om refusjon skal avklares før ordningen etableres. Foreldre som fritt velger å kjøre sine barn til skolen uten avtale med fylkeskommunen kan ikke kreve å få dekket utgiftene.

Tilsvarende refusjonsordning kan etableres for institusjoner som ønsker og har mulighet for å utføre skyssen selv.

4.5 Andre forhold ved skoleskyssen

Fylkeskommunen har vedtatt at alle elever i barneskolen som har rett til skoleskyss organisert og finansiert av fylkeskommunen skal ha sitteplass i bussen.

Fylkeskommunen verken organiserer eller finansierer alternative skyssordninger i forbindelse med streik.

Fylkeskommune gir tilbud om drosjeskyss for elever til og fra skolen på enkelte strekningen. Dersom drosjen har ledig kapasitet, er det mulig å kjøpe plass i drosjen for andre elever som ikke har rett til skoleskyss. Kontakt Østfold fylkeskommune for mer informasjon.

5. Kommentarer til retningslinjen

5.1 Rett og plikt til grunnskoleopplæring

Barn og unge har rett og plikt til grunnskoleopplæring. Retten gjelder når det er sannsynlig at barnet skal oppholde seg i Norge i mer enn tre måneder (for eksempel kan barn som er tilknyttet asylmottak søke om skoleskyss til nærmeste skole).

Grunnskoleopplæringen skal vanligvis starte opp det kalenderåret barnet fyller 6 år. Retten og plikten til opplæring varer til eleven har fullført det tiende skoleåret. I henhold til Opplæringslovens § 2-15 skal den offentlige grunnskolen være gratis.

Opplæringslovens § 8-1 sier at alle grunnskoleelevene har rett til å gå på den skolen som er nærmest, eller ved den skolen i nærmiljøet som de sokner til.

5.2 Voksne med rett til grunnskoleopplæring

I henhold til Opplæringslovens § 4A-1 har personer som er over opplæringspliktig alder og trenger grunnskoleopplæring, rett til slik opplæring, så lenge de ikke har rett til videregående opplæring etter § 3-1.

Opplæringslovens § 4A-2 gir voksne som ikke har eller ikke kan få tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet, rett til spesialundervisning. Voksne med rett til opplæring etter § 4A-2 i Opplæringsloven har den samme retten til skyss, reisefølge, tilsyn og innlosjering som elever i grunnskolen. Skyssgrensen er 4 kilometer i henhold til § 7-1.

Voksne som på grunn av funksjonshemming, sykdom eller skade har behov for det, har rett til skyss uten hensyn til veglengden når de får grunnskoleopplæring etter kapittel 4A.

5.3 Private grunnskoler godkjent etter privatskoleloven

I henhold til Opplæringslovens § 2-12 må private grunnskoler ha godkjenning fra departementet. Elever ved private grunnskoler uten statstilskudd er ikke omfattet av retten til skoleskyss i henhold til Opplæringslovens kapittel 7.

I henhold til Privatskoleloven § 3-7 får elever ved private grunnskoler godkjent etter friskoleloven dekket skoleskyss etter reglene som gjelder for tilsvarende offentlige skoler forutsatt at skolen ligger innenfor elevens bostedskommune.

Elever i 2.-10. års trinn som bor mer enn 4 kilometer fra skolen har rett til gratis skyss. For elever i 1. års trinn er skyssgrensen 2 kilometer.

I tilfeller der private grunnskoler ligger i annen kommune enn elevens bostedskommune, har verken kommune eller fylkeskommune skyssansvar fra kommunegrensen til skolen. Skole, foreldre eller foresatte må i slike tilfeller dekke skyssen fra kommunegrensen til skolen. Tilsvarende gjelder for elever med skyssrett etter Opplæringslovens § 7-3 (funksjonshemmede elever).

Elever i private skoler uten rett til statstilskudd, har ikke rett til skyss etter reglene i kapittel 7.

5.4 Omfanget av grunnskoleopplæringen

I henhold til Opplæringslovens § 2-2 gir Departementet forskrifter om samlet tid til opplæring i grunnskolen. Opplæringen skal strekke seg over minst 38 skoleuker innenfor en ramme på 45 sammenhengende uker i skoleåret.

5.5 Organisering og samarbeid om skoleskyssen

Fylkeskommunen skal organisere skoleskyssen i samarbeid med kommunene. Dersom det ikke er enighet om hvordan skoleskyssen skal organiseres og finansieres, kan departementet ved Fylkesmannen gi pålegg.

Samarbeidet omfatter blant annet felles skyssordningen gjennom samordning av ferie, fridager og skoletider (start- og sluttidspunkt) for grunnskolene og de videregående skolene, jf opplæringslovens § 2-2.

Fylkeskommunen sender forslag til skolerute på høring til kommunene og andre aktuelle høringsparter, og fastsetter en felles skoleruten som gjelder i Østfold for det enkelte skoleår. Skoleruten skal være tilpasset avvikling av nasjonale prøver. Den enkelte kommune må påregne å dekke merkostnadene som følge av økt skyssbehov som skyldes avvik fra felles skolerute.

5.6 Kommunenes betaling for grunnskoleskyssen

Kommunen betaler ordinær busspris for grunnskoleelever og voksne som tilbys skoleskyss organisert av fylkeskommunen, jf Opplæringslovens § 13-4. Prisen er knyttet til den enkelte reise og periodekort eller tilsvarende kan derfor ikke benyttes, jf Ot prp nr 48 (1984-85).

Betalingen omfatter det antall skoledager som fremgår av innmeldingslistene siden denne er å betrakte som bestilling av skyss og skyssstilbudet er organisert og dimensjonert i forhold til dette.

Fylkeskommunen kan inngå avtale med den enkelte kommune om at betaling for grunnskoleskyssen ikke skal følge den ordinære prislisten.

I tilfeller hvor kommunen har skyssansvar for elevene, kan elevene vises til skyssstilbud som fylkeskommunen tidligere har iverksatt, dersom dette oppfyller skyssretten til elevene. Dersom skyssmiddelet som fylkeskommunen har etablert ikke har kapasitet og det må settes inn en større buss eller etableres en egen skyssordning, må kommunen dekke alle kostnadene ved dette, jf merknader fra Ot prp nr 46 (1997-98) til Opplæringslovens § 13-4.

Kommunen foretar direkte oppgjør med fylkeskommunen for alle elevene som er innmeldt i den fylkeskommunale skyssordningen. For innmeldte elever som ikke omfattes av fylkeskommunens skyssansvar, skal kommunene dekke den faktiske kostnaden for skyssen.